

Protocol Ongewenst en grensoverschrijdend gedrag

Ongewenst gedrag

Als een leerling ongewenst gedrag vertoont, krijgt het kind eerst een mondelinge waarschuwing. Deze waarschuwing wordt ook met ouders gedeeld via Parro en als notitie in ParnasSys geregistreerd. Mocht het kind weer ongewenst gedrag laten zien dan hebben wij op school het denkformulier (bijlage 3). Het formulier is bedoeld voor de leerling. Hij kan bij zichzelf nagaan wat er is gebeurd en hoe dit voorkomen had kunnen worden. Het formulier wordt getekend voor gezien door ouders en geregistreerd in ParnasSys. Voor de groepen 1 tot en met 4 is er ook een reflectieformulier (bijlage 4). Dit formulier vullen de ouders samen met het kind in.

Wat is ongewenst gedrag?

- Schelden
  - o Schelden met ziektes
  - o Schelden met familieleden
  - o Schelden met homo of lesbie
- Lichamelijk contact
  - o Slaan (bijv. met de vlakke hand op het gezicht, zonder letsel)
  - o Schoppen
- Diefstal
  - o Stelen van andere leerlingen
- Vernieling
  - o Het kapot maken van spullen van andere leerlingen
  - o Het kapot maken van spullen van de leerkracht

Opbouw consequenties ongewenst gedrag:

Groep 1 tot en met 4

- Mondelinge waarschuwing-> excuusbrief/-tekening tegenpartij
- 1^e Denkformulier met de leerkracht -> reflectieformulier met ouders
- 2^e Denkformulier met de leerkracht -> reflectieformulier met ouders + presenteren
- 3^e Denkformulier -> gesprek ouders en leerling + interne begeleiding
- Gesprek ouders en leerling + directie

Groep 5 tot en met 8

- Mondelinge waarschuwing-> excuusbrief tegenpartij
- 1^e Denkformulier -> nagesprek -> werkstuk
- 2^e Denkformulier -> nagesprek -> spreekbeurt
- 3^e Denkformulier -> gesprek ouders en leerling + interne begeleiding
- Gesprek ouders en leerling + directie

Stappenplan is te vinden onder bijlage 1

Grensoverschrijdend gedrag

Grensoverschrijdend gedrag is wanneer een leerling psychisch en of lichamelijk letsel aan derden toebrengt. Dit kan leiden tot een time-out, schorsing of verwijdering. Hieronder wordt toegelicht welke criteria kunnen leiden tot een consequentie.

- Time-out:
  - Een leerling vertoont grensoverschrijdend gedrag waardoor leerlingen en/of medewerkers zich op school niet meer veilig voelen. Hierbij valt te denken aan:
    - Fysiek geweld (VB. een gevecht)
    - Pesten/treiteren
    - Machtsmisbruik
    - Bedreigen
    - Chanteren
    - Discrimineren
    - Seksuele intimidatie
    - Aanwijzingen van medewerkers op school negeren
  - Een leerling maakt zich schuldig aan vandalisme, denk hierbij aan:
    - Vernieling
    - Beschadigen van schooleigendommen
    - Extreem vervuilen van schooleigendommen
- Schorsing:
  - Driftbuien of mishandeling van een leerling. Dit kan één enkele keer, herhaaldelijk of een gedragspatroon zijn.
  - Bedreiging van een leerling of een medewerker van de school.
  - Herhaalde les-/ordeverstoring, hierbij valt te denken aan:
    - Wangedrag tegenover medewerkers van school en/of leerlingen
    - Diefstal
    - Beroving
    - Afpersing
    - Bedreiging
    - Geweldpleging.
- Verwijdering
  - Ondanks eerdere schorsing(en):
    - Driftbuien of mishandeling van een leerling. Dit kan één enkele keer, herhaaldelijk of een gedragspatroon zijn.
    - Bedreiging van een leerling of een medewerker van de school.

Opbouw consequenties grensoverschrijdend gedrag:

1. Time-out
Bij een time-out wordt de leerling één dag of korter het recht op deelname aan het onderwijs ontzegd. Een time-out wordt gedurende een schooldag opgelegd en geldt voor die desbetreffende schooldag. Duur hiervan is maximaal één dag.
2. Schorsing
Bij een schorsing wordt de leerling tijdelijk (minimaal twee dagen en maximaal één week) het recht op deelname aan het onderwijs ontzegd.
3. Verwijdering
Nadat een leerling meerdere malen geschorst is en blijkt dat dit geen effect heeft, kan verwijdering worden toegepast. Bij een zeer ernstig incident kan meteen verwijdering worden toegepast. Hierbij geldt dat de leerling de volledige toegang tot de school wordt ontzegd.

Stappenplan is te vinden onder bijlage 2

Bijlage 1.1 Stappenplan groep 1 tot en met 4

1. Leerling laat voor het **eerst** ongewenst gedrag zien. Groeps-/ vakleerkracht (of bij inval in overleg met parallel) geeft de leerling een **mondelijke waarschuwing**. Deze waarschuwing wordt gedeeld met ouders middels een Parro en als notitie geregistreerd in ParnasSys. Leerling schrijft een excuusbrief/-tekening aan de tegenpartij.
  - a. Excuusbrief/-tekening wordt in ParnasSys geüpload. Ook wordt er een notitie aangemaakt. Categorie is 'logboek' met als onderwerp: 'mondelijke waarschuwing'.
2. Heeft de leerling een **tweede keer** ongewenst gedrag laten zien, dan krijgt hij zijn **eerste denkformulier**. Deze vult hij samen met de leerkracht in. Ook krijgt de leerling een reflectieformulier mee dat hij samen met zijn ouders dient in te vullen. Ouders worden middels Parro op de hoogte gesteld van het incident en de consequentie. Het reflectieformulier dient de volgende dag ingeleverd te worden.
  - a. Ondergetekende denkformulier + reflectieformulier worden geüpload in ParnasSys. Ook wordt er een incidentenregistratie aangemaakt.
3. Heeft de leerling een **derde keer** ongewenst gedrag laten zien, dan krijgt hij zijn **tweede denkformulier**. Deze vult hij samen met de leerkracht in. Ook krijgt de leerling een tweede reflectieformulier mee dat hij samen met zijn ouders dient in te vullen. De leerling presenteert de volgende dag het reflectieformulier voor zijn klasgenoten. Ouders worden middels Parro op de hoogte gesteld van het incident en de consequentie.
  - a. Ondergetekende denkformulier + reflectieformulier worden geüpload in ParnasSys. Ook wordt er een incidentenregistratie aangemaakt.
4. Heeft de leerling een **vierde keer** ongewenst gedrag laten zien, dan krijgt hij zijn **derde denkformulier**. Deze vult hij samen met de leerkracht in. De interne begeleiding wordt op de hoogte gesteld en in overleg worden ouders door de leerkracht uitgenodigd voor een gesprek. De leerling dient bij het gesprek aanwezig te zijn.
  - a. Ondergetekende denkformulier + verslag van het gesprek wordt als notitie toegevoegd, categorie 'logboek' en onderwerp 'ongewenst gedrag, gesprek IB'. Ook wordt er een incidentenregistratie aangemaakt.
5. Heeft de leerlingen een **vijfde keer** ongewenst gedrag laten zien, dan wordt de directie op de hoogte gebracht. In overleg met de directie worden ouders door de leerkracht uitgenodigd voor een gesprek. De leerling dient bij het gesprek aanwezig te zijn.
  - a. Ondergetekende denkformulier + verslag van het gesprek wordt als notitie toegevoegd, categorie 'logboek' en onderwerp 'ongewenst gedrag, gesprek directie'. Ook wordt er een incidentenregistratie aangemaakt.

Bijlage 1.2 Stappenplan groep 5 tot en met 8

1. Leerling laat voor het **eerst** ongewenst gedrag zien. Groeps-/vakleerkracht (of bij inval in overleg met parallel) geeft de leerling een **mondelijke waarschuwing**. Deze waarschuwing wordt gedeeld met ouders middels een Parro en als notitie geregistreerd in ParnasSys. Leerling schrijft een excuusbrief aan de tegenpartij.
  - a. Excuusbrief/-tekening wordt in ParnasSys geüpload. Ook wordt er een notitie aangemaakt. Categorie is 'logboek' met als onderwerp: 'mondelijke waarschuwing'.
2. Heeft de leerling een **tweede keer** ongewenst gedrag laten zien, dan krijgt hij zijn **eerste denkformulier**. Deze vult hij in de klas in en laat het formulier door de aanwezige leerkracht controleren. Ook wordt er direct een datum afgesproken voor het inleveren van het werkstuk. Ouders worden middels Parro op de hoogte gesteld van het incident en de inleverdatum van het werkstuk.
  - a. Ondergetekende denkformulier + werkstuk worden geüpload in ParnasSys. Ook wordt er een incidentenregistratie aangemaakt.
3. Heeft de leerling een **derde keer** ongewenst gedrag laten zien, dan krijgt hij zijn **tweede denkformulier**. Deze vult hij in de klas in en laat het formulier door de aanwezige leerkracht controleren. Ook wordt er direct een datum afgesproken voor het houden van een spreekbeurt. Ouders worden middels Parro op de hoogte gesteld van het formulier en de spreekbeurt.
  - a. Ondergetekende denkformulier + presentatie van de spreekbeurt/denkformulier worden geüpload in ParnasSys. Ook wordt er een incidentenregistratie aangemaakt.
4. Heeft de leerling een **vierde keer** ongewenst gedrag laten zien, dan krijgt hij zijn **derde denkformulier**. Deze vult hij in de klas in en laat het formulier door de aanwezige leerkracht controleren. De interne begeleider wordt op de hoogte gesteld en in overleg worden ouders door de leerkracht uitgenodigd voor een gesprek. De leerling dient bij het gesprek aanwezig te zijn.
  - a. Ondergetekende denkformulier + verslag van het gesprek wordt als notitie toegevoegd, categorie 'logboek' en onderwerp 'ongewenst gedrag, gesprek IB'. Ook wordt er een incidentenregistratie aangemaakt.
5. Heeft de leerlingen een **vijfde keer** ongewenst gedrag laten zien, dan wordt de directie op de hoogte gebracht. In overleg met de directie worden ouders door de leerkracht uitgenodigd voor een gesprek. De leerling dient bij het gesprek aanwezig te zijn.
  - a. Ondergetekende denkformulier + verslag van het gesprek wordt als notitie toegevoegd, categorie 'logboek' en onderwerp 'ongewenst gedrag, gesprek directie'. Ook wordt er een incidentenregistratie aangemaakt.

Bijlage 2 – Stappenplan grensoverschrijdend gedrag

1. Time-out

Een ernstig incident leidt tot een time-out met onmiddellijke ingang. Hierbij gelden de volgende voorwaarden:

- In geval van een time-out wordt de leerling voor de rest van de dag de toegang tot de school ontzegd. De time-out is geen officieel instrument, maar kan bruikbaar zijn bij onveilige situaties of bij het herstellen van de rust binnen de school. Het is een ordemaatregel in het belang van de school. De time-out maatregel kan alleen worden toegepast na goedkeuring door de directie van de school.
- Tenzij redelijke gronden zich daartegen verzetten worden de ouders/verzorgers onmiddellijk van het incident en de time-out gemotiveerd op de hoogte gebracht. Het besluit tot het ontzeggen van de toegang, wordt de ouders schriftelijk meegedeeld. (zie voetnoot ¹)
- Van het incident en de time-out wordt verslag gedaan in het dossier van de leerling.
- De time-out maatregel wordt na toepassing (schriftelijk) gemeld aan het bevoegd gezag.
- De time-out maatregel kan eenmaal worden verlengd met 1 dag. Bij verlenging van de time-out spreken we over schorsing en wordt de inspectie vanaf de 2^e dag geïnformeerd. De ouders/verzorgers worden op school uitgenodigd voor een gesprek. Hierbij is de groepsleerkracht en de directie van de school aanwezig.
- Van het gesprek met de ouders wordt een verslag gemaakt. Dit verslag wordt door de ouders voor gezien getekend en in het leerlingendossier opgeslagen. (zie voetnoot ²)
- Daarna kan de leerling zo nodig langer worden geschorst. Deze schorsing, inclusief de time-out, bedraagt maximaal 1 week.
- Van het incident en het gesprek met de ouders wordt een verslag gemaakt. Dit verslag wordt door de ouders voor gezien getekend en in het leerlingendossier opgeslagen.

2. Schorsing

In geval het voorgevallen incident zeer ernstig is of bij een (volgend) ernstig incident kan worden overgegaan tot een formele schorsing. De wettelijke regeling voor het Bijzonder/Openbaar* onderwijs is hierbij van toepassing.

Hierbij gelden de volgende voorwaarden:

- Het bevoegd gezag van de school wordt voorafgaand aan de schorsing in kennis gesteld van deze maatregel en om goedkeuring gevraagd.
- Gedurende de schorsing wordt de leerling de toegang tot de school ontzegd. Voor zover mogelijk worden er maatregelen getroffen waardoor de voortgang van het leerproces van de leerling gewaarborgd kan worden. (zie voetnoot ³)
- De schorsing bedraagt maximaal één week. Ouders worden schriftelijk geïnformeerd over het besluit tot schorsing. Ook hier geldt dat vanaf dag 2 de inspectie zal worden geïnformeerd. (zie voetnoot ⁴)
- De betrokken ouders/verzorgers worden door de directie schriftelijk uitgenodigd voor een gesprek betreffende de maatregel. Hierbij dienen nadrukkelijk oplossingsmogelijkheden te worden verkend, waarbij de mogelijkheden en de

---

¹ Als veiligheid voorop staat, en dat zal regelmatig het geval zijn, moet de time-out niet afhankelijk gesteld worden van het contact met ouders. De vraag blijft dan staan

² De time-out is geen officieel instrument, maar kan niettemin bruikbaar zijn bij onveilige situaties of bij het herstellen van de rust binnen de school: het is principieel geen strafmaatregel maar een ordemaatregel in het belang van de school; daarom geen aantekening van de time-out maar van het incident in het dossier van de leerling

³ Schorsing mag niet betekenen dat het doen van toetsen (denk aan cito-entree of eindtoetsen) wordt belemmerd. Dit vraagt passende maatregelen, bijv. het wel tot de school toelaten voor het doen van deze toets. Daarnaast kan het beschikbaar stellen van (thuis)studiemateriaal tot de mogelijkheden behoren.

⁴ Wezenlijk is dat de schorsing aan een maximum termijn gebonden is; zij mag geen verkapte verwijdering worden; de termijn is zo gekozen dat in het ernstigste geval de school voldoende tijd ter beschikking heeft om een eventuele beslissing tot verwijdering op zorgvuldige wijze voor te bereiden.

onmogelijkheden van de opvang van de leerling op de school aan de orde komen. (Zie bijlage 2)

- Van de schorsing en het gesprek met de ouders wordt een verslag gemaakt. Dit verslag wordt door de ouders/verzorgers voor gezien getekend en in het leerlingendossier opgeslagen.
- Het verslag wordt ter kennisgeving verstuurd aan:
  - Het bevoegd gezag
  - De ambtenaar leerplichtzaken
  - De inspectie onderwijs
- Ouders kunnen beroep aantekenen bij het bevoegd gezag van de school. Het bevoegd gezag beslist uiterlijk binnen 14 dagen op het beroep.

3. Verwijdering

Bij het zich meermalen voordoen van een ernstig incident, dat ingrijpende gevolgen heeft voor de veiligheid en/of de onderwijskundige voortgang van de school, kan worden overgegaan tot verwijdering. De wettelijke regeling voor het Bijzonder/Openbaar* onderwijs is hierbij van toepassing. Hierbij gelden de volgende voorwaarden:

- Verwijdering van een leerling van school is een beslissing van het bevoegd gezag.
- Voordat men een beslissing neemt, dient het bevoegd gezag de betrokken leerkracht en de directie te horen. Hiervan wordt een verslag gemaakt wat aan de ouders ter kennis worden gesteld en door de ouders voor gezien wordt getekend.
- Het verslag wordt ter kennisgeving opgestuurd naar
  - De ambtenaar leerplichtzaken
  - De inspectie onderwijs
- Het bevoegd gezag informeert de ouders schriftelijk en met redenen over het voornemen tot verwijdering, waarbij de ouders gewezen wordt op de mogelijkheid van het indienen van een bezwaarschrift. Zie bijlage 3 en 4.
- De ouders krijgen de mogelijkheid binnen zes weken een bezwaarschrift in te dienen.
- Het bevoegd gezag is verplicht de ouders te horen over het bezwaarschrift.
- Het bevoegd gezag neemt een uiteindelijke beslissing binnen vier weken na ontvangst van het bezwaarschrift.
- Definitieve verwijdering van een leerling vindt niet plaats dan nadat het bevoegd gezag ervoor heeft zorg gedragen dat een andere school bereid is de leerling toe te laten. (Onder andere school kan ook worden verstaan een school voor speciaal onderwijs, een school voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs of een instelling voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs).

In grote lijnen zijn er vier gronden voor verwijdering van een leerling:

- 1) De school kan niet (langer) voldoen aan de ondersteuningsbehoefte van de leerling. De verwijdering is dan vooral onderwijskundig en/of organisatorisch ingegeven. In dit geval is het van belang vast te stellen of de leerling formeel thuishoort in of toelaatbaar is tot het speciaal (basis) onderwijs of dat de leerling thuishoort in het regulier basisonderwijs. Een leerling is toelaatbaar tot het speciaal (basis)onderwijs als het samenwerkingsverband waartoe de school behoort de leerling toelaatbaar heeft verklaard of als het door een instelling van cluster 1 of 2 een toekenning heeft gekregen voor een intensief arrangement. Als die toelaatbaarheidsverklaring/toekenning aanwezig is, maar de ouders of de speciale basisschool weigeren met de plaatsing in te stemmen, dan kan de basisschool alsnog tot verwijdering overgaan.
- 2) Verwijdering op basis van ernstig wangedrag van de leerling. Enkele voorbeelden van wangedrag zijn: overtreding van de schoolregels, agressief gedrag, bedreiging, vandalisme, seksuele intimidatie. Verder moeten lichtere maatregelen hebben gefaald en moet de leerling en/of zijn ouders zijn gewaarschuwd dat bij de eerstvolgende keer van wangedrag tot verwijdering wordt overgegaan. Overigens is in de praktijk gebleken dat verwijdering (formele maatregel) gebaseerd moet zijn op een schoolreglement dat duidelijke grenzen stelt aan het gedrag van de leerlingen (informele maatregelen).
- 3) Ook het gedrag van ouders of de relatie tussen de school en ouders kan reden zijn om tot verwijdering over te gaan. In dit geval is het van groot belang dat er gedragsregels zijn hoe de school met wangedrag omgaat en wanneer de grens van verwijdering is bereikt. Dit kan worden gepubliceerd in de schoolgids. Belangrijk is echter dat de voorzieningenrechter niet alleen verlangt dat het om een ernstig verstoorde relatie gaat, waarvan het niet aannemelijk is dat herstel te verwachten is, maar ook dat de verstandhouding een negatieve invloed moet hebben op 'het ordelijk functioneren van de school'. Het onderwijsproces zelf zal er dus onder te lijden moeten hebben en niet alleen voor de leerling zelf, maar ook breder.
- 4) Verwijdering vanwege gedrag dat in strijd is met de grondslag van de school.

Het bevoegd gezag van de school wordt voorafgaand aan de schorsing in kennis gesteld van deze maatregel en om goedkeuring gevraagd.

*Je hebt keuzes gemaakt die ervoor
zorgen dat je nu moet stoppen en
"nadenken" over je keuzes.*

Bijlage 1.1 - Denk formulier (groep 1 t/m 4)

Naam: _____

Datum: _____

Wat is er gebeurd?:

Waarom heb ik mij zo gedragen?:

Aan welke **samenlevingsregel** heb ik me niet gehouden?:

Is er iemand tegen wie ik "sorry" moet zeggen? Zo ja, aan wie?

Ik beloof mij de volgende keer goed te gedragen:

Mijn handtekening:

Handtekening van mijn ouder(s):

Naam:

Je hebt keuzes gemaakt die ervoor zorgen dat je nu moet stoppen en "nadenken" over je keuzes.

Bijlage 1.2 - Denk formulier (groep 5 t/m 8)

Naam: _____

Datum: _____

Wat is er gebeurd?: _____

_____

Wanneer is het gebeurd en met wie?:

_____

Waarom heb ik mij zo gedragen?:

_____

_____

Aan welke **samenlevingsregel** heb ik me niet gehouden?:

_____

Hoe zou ik mij volgens **de islam** moeten gedragen in zo een situatie?:

_____

_____

Is er iemand aan wie ik **mijn excuses** moet aanbieden? Zo ja, aan wie?

_____

_____

Wat moet de consequentie (het gevolg) zijn voor mijn gedrag?:

_____

De volgende keer zal ik mij als volgt gedragen:

_____

_____

Wie of wat kan mij helpen om mij aan de afspraak te houden? _____

Hoe kan hij/zij of het mij helpen om mij aan de afspraak te houden?

_____

_____

Mijn handtekening:

Handtekening van mijn ouder(s):

Naam:

Bijlage 2 - Reflectieformulier (groep 1 t/m 4)

Naam: _____

Datum: _____

Wie? Met wie is het gebeurd?	
Wat? Wat is er gebeurd?	
Waar? Waar is het gebeurd?	
Wanneer? Wanneer is het gebeurd?	
Waarom? Waarom is het gebeurd?	
Hoe? Hoe is het gebeurd?	